

Jan-Wieger van den Berg

Functies binnen het culturele veld:
Gastcurator en Educatie Valkhof
bestuursvoorzitter Expopl
Programmamaker Besiendershuis

Ik spreek nu voornamelijk namens het Besiendershuis

Ik ken de cultuurwereld in Nijmegen zeer goed: als maker, als organisator en vanuit een bestuurlijke positie.

Ik ben blij met de stappen die gezet lijken te gaan worden om kunst en cultuur in Nijmegen te gaan vernieuwen en versterken. Er is een uitgebreid onderzoek gedaan naar de staat van kunst en cultuur in deze oude maar vooral qua bevolking zeer jonge stad.

Ik neem aan dat ik voor jullie (de raad) het vitale belang van kunst en cultuur in een samenleving niet hoeft uit te leggen. Daar ga ik maar even vanuit voor het gemak. Ik zie een stedelijke samenleving graag als een levend organisme. En wat maakt zo'n organisme ofwel een medemens leuk en interessant? Als deze creatief is, onverwacht uit de hoek kan komen, geestig is, diepgang heeft en daarmee het leven van alledag in een nieuwe licht kan stellen. En zie daar de rol van kunst en cultuur in het organisme dat Nijmegen heet.

Ik werk zelf samen met mijn collega Corrie Kuijs met hart en ziel aan het Besienderhuisprogramma 'de creatieve stad', in opdracht van jullie. En we denken met dat programma eigenlijk al jaren te doen wat in deze cultuurvisie met uitroeptekens benoemd wordt: obstakels slechten en verbindingen leggen.

Het Besiendershuis is sinds 2010 een belangrijke culturele ontmoetingsplek waar kunstenaars, schrijvers, acteurs en wetenschappers nieuwe wegen kunnen verkennen in hun werk. Als productie- en ontwikkellocatie ontstaan op deze historische en vruchtbare bodem uiteenlopende kunstopdrachten.

Kunst wordt bij ons altijd ingezet om met zeer uiteenlopende en onverwachte partijen uit de stad in verbinding te komen en dit gezamenlijk uit te bouwen tot een betekenisvol kunst- cultuurprogramma. Dus we doen dat als gelijkwaardige partners met kunst en cultuur als eerste en vaste bouwsteen aangereikt vanuit de expertise van het Besiendershuis. Kunst ingezet als grenzenslechtende smeerolie in deze stad. Dat is onze taak en dat doen we.

We slagen er in om daarmee zeer uiteenlopende grote en kleine projecten te ontwikkelen. Met bijvoorbeeld NEC, met de LHBTQ beweging, met bewoners uit de stad met een psychiatrisch verleden, met het gemeentearchief, met de anesthesisten van het Radboudumc, etc..

Een aantal jaar geleden werd het kunstwerk 'Lights Crossing' bij ons in het besindershuis geboren tijdens een tweemaandelijks verblijf van het kunstenaarsduo Atelier Veldwerk. Door hun intensieve verblijf in deze stad waren ze in staat de gevoeligheid en het grote belang van de Oversteek (in 1944) voor deze stad te vangen in een schijnbaar verborgen kunstwerk van 48 lantaarnpalen op de nieuwe stadsbrug. Die palen had die brug toch al nodig, maar hoe transformeer je dat naar een fantastisch kunstwerk?. Dit kunstwerk werd letterlijk een lichtbaken voor de dagelijkse sunset march. Wat een impact en welke onschatbare waarde kunnen goede kunst, cultuur en verbeelding hebben! Nijmegen profileert zich er nu mee. Wat een rijkdom. Besindershuis is er trots op dat we daar de ruimte voor gegeven hebben in organisatie en huisvesting.

Maar het kan voor het Besindershuis ook klein. Momenteel werken we aan een relatief klein project waarbij besindershuis, Vasimzo en zorginstelling De waalboog gezamenlijk zeer publieksvriendelijke, laagdrempelige topconcerten organiseren. Onder de noemer Concert OpMaat. Op 29 september speelt de Chinese, cum laude afgestudeerde concertpianiste Yuqi Han in de Goede Herderkerk in Neerbosch Oost. Met een zeer lage entreprijs voor iedere Nijmegenaar bereikbaar, mogelijk gemaakt door de uiteenlopende expertise van Besindershuis, Vasimzo en Waalboog.

De nieuwe cultuurvisie moet ook beleidsmatig vorm krijgen.

Ik wil de raad aandacht vragen voor de kracht van de kleinere instellingen in deze stad. De groten eisen veel aandacht en kapitaal op. Maar kijk eens naar Besindershuis, maar ook naar expoplu of derde wal of Kloosterkino (ik noem er maar een paar).

Met een zeer beperkt jaarbudget wordt echt keihard gewerkt om een betekenisvol programma te ontwikkelen, maar ook om dit beperkte jaarbudget middels fondsenwerving en sponsoring te verdubbelen of zelfs te verdrievoudigen. Anders krijgen we niet niet voor elkaar....

Aan de ene kant wil men kunst en cultuur voor iedereen (lees 5 euro entree voor een pianoconcert) Aan de andere kant verwacht men van de kunstinstellingen en kunstenaars ondernemerschap en eerlijke betaling volgens de fair practice code.

Met de huidige budgetten die in deze stad staan voor het cultuurprogramma is dat een onmogelijke spagaat.

Nijmegen geeft het minst uit per persoon aan cultuur in vergelijking met de andere steden.

Mijn wens.

Vergroot het budget. Deel de stadsbegroting anders in. Ga kijken hoe andere steden dat aanpakken. En vergeet daarbij niet de kleinere cultuurspelers die met (vaak uit noodzaak geboren) innovatieve programma's en publiciteitsstrategien, een nieuwe wind kunnen laten waaien door de vastgeroeste cultuurpatronen in deze stad. Pluk de vruchten van hun kracht maar beloon ze daar ook voor.

Dank voor uw aandacht.